

Organische stof in de Bollenstreek

Tekst: Henk van den Berg
teelt- en bedrijfsadvies
(0252) 340301 / 06-51312207
Fotografie: René Faas

Misschien klinkt het een beetje raar, maar organische stof is niet zomaar organische stof. Voordat het op het land gereden wordt, lijkt het nog een beetje op elkaar, maar vanaf het moment dat het in de grond belandt, reageert het op de toestand in de bodem. Het Effectieve Organische Stofgehalte kan op de ene grond zomaar drie keer zo hoog zijn als op de andere. Dit is de reden dat er enkele jaren geleden een onderzoek is gedaan naar het gedrag van organische stof in de duinzandgronden van de Bollenstreek. Er kwamen heel verrassende zaken uit. Of eigenlijk vond WUR ze heel verassend en wisten wij het feitelijk al. Toch is het vreemd dat zo weinig mensen op de hoogte zijn van de dingen die in dat onderzoek naar voren zijn gekomen. Eigenlijk een gemiste kans.

EOS-GEHALTE

Effectieve Organische Stof (EOS) is een term die in analyses wordt gebruikt om aan te geven hoeveel er van de toegevoegde organische stof een jaar na toediening nog aanwezig is. Het geeft dus de hoeveelheid organische stof aan die aan de bodemvoorraad wordt toegevoegd. Op zich een zeer nuttig cijfer. Het probleem zit echter in de bepaling van dit EOS-gehalte. Voorop gesteld dat dit geen foute bepaling is, kan dit cijfer niet zomaar als leidend worden overge-

nomen. De bepaling van het EOS-gehalte in de toegepaste organische stof wordt gedaan onder gelijke en officieel vastgestelde omstandigheden. Het komt er op neer dat als de grond gemiddeld is, dit cijfer ook echt klopt. Omdat bij de bepaling van de EOS nog niet duidelijk is waar de organische stof wordt aangewend, kan hier geen rekening mee worden gehouden. Als de afbraak dus gemiddeld 3 procent is, zal het uiteindelijke EOS-gehalte bij een grond met een afbraak van 2 procent hoger zijn dan wanneer de organische stof terecht komt in een grond met een afbraak van 5 procent. Het mag dus duidelijk zijn dat als via het onderzoek op de natuurlijke duinzandgronden een afbraak van 8 procent wordt gemeten (met een uitschieter naar 9,5 procent), het gehalte EOS op de duinzandgronden totaal anders uitpakt, dan wanneer de organische stof op een dekzandgrond (ook een afbraak van 4 procent) wordt toegepast. In het onderzoek werd duidelijk dat op alle zandgronden de afbraak hoger was dan werd aangenomen. In dit licht is de verarming van de grond in de Bollenstreek wel te verklaren.

ANALYSES

Zeker in de Bollenstreek, met een geschiedenis van stalmest, is het moeilijk te bevatten dat het gebruik van deze meststof nauwelijks meer in voldoende hoeveelheden is toegestaan. Toch is het in het verleden niemand gelukt om het organischestofgehalte van duinzand ver boven de 1 procent te krijgen. Stalmest is dus helemaal niet zo'n goede organischestofvoorzienner. Stalmest is meer een bemesting, een organische bemesting. Het gebruik van compost is veel effectiever om het organischestofgehal-

te omhoog te krijgen. Toch zijn er een aantal aandachtspunten. Als er alleen compost wordt gebruikt, gaat de effectiviteit van de organische stof voor de plantengroei achteruit. Hiervoor blijft het noodzakelijk dat er soms dierlijke mest wordt gebruikt. Een plant heeft namelijk geen baat bij de aanwezigheid van organische stof, maar bij de afbraak van organische stof. Een ander onderschat probleem is dat compost een verzamelnaam is. Het onderscheid is veel ingewikkelder dan het onderscheid tussen GFT en groencompost. Eigenlijk zegt dit niets. Natuurlijk moet compost schoon zijn en voldoen aan de oude BOOM-regeling, maar wat betreft de organischestofvoorziening is het veel belangrijker om via analyses te bepalen welke compost er op de dam komt. Belangrijk is dat er per kg fosfaat zoveel mogelijk kg organische stof wordt aangevoerd. Alleen als deze optimaal is, kan binnen de wetgeving, met veel beleid, het organischestofgehalte in de Bollenstreek op peil worden gehouden. Van reparatie is geen sprake meer.

SAMEN

Van compost is vooraf een analyse te krijgen. Je kunt dus vooraf bepalen welke compost je wilt hebben. Alleen als jaar op jaar een goede afweging wordt gemaakt, kan het organischestofgehalte op peil blijven. Deze zin is vooral bedoeld voor huurders en verhuurders. Als je het land een paar jaar aan zijn lot overlaat, omdat er een huurder op zit, is deze achterstand niet meer in te halen. Zorg dus dat huurder en verhuurder samen de organische bemesting, grondbewerking en vruchtwisseling in een onderbouwde plan vastleggen.

